

ŽELEZNICÍ ÚDOLÍM SVITAVY
 průřez historií trati Brno - Česká Třebová za uplynulých 170 let
1.6. - 22.9. 2019

ŘEZBÁŘ
ALOIS PETRUS
 Výstava k 130. výročí narození a 50. výročí úmrtí
 svitavského řezbáře
 Městské muzeum a galerie ve Svitavách
9. 2. - 31. 3. 2019

JAN ŠTĚPÁNEK
- VÝBĚR Z DÍLA -
 Výstava k životnímu jubileu autora
17. 3. - 21. 4. 2019

Mykologická poradna
 SCINE 13 - 17 hod.
 vedou Janot Zedník
 "Jaké názvy mají jedlé houby?"
Houby Svitavska
 výstava zaměřená na houby našeho mikroregionu
 Pá/So/Ne 20.-22.9.2019 od 9 - 17 hod.
 Projekt je realizován za finanční podpory Ministerstva kultury ČR

PTÁCI
12.4.-13.5.2019
 Výstava a malých operetních inscenací Vše se začíná
 v jasných životních, vřelých, proslavených a vyprávěných na Svitavách

Pojďme s hrát
 pravidelná výstava pestrovláckých a vzdělávacích her
1.6.- 22.9.2019
 Albi Městské muzeum a galerie

Pojďme s hrát
Albi-hrani
 neděle 12. 9. 2019 / 10 - 18 hod.
 - hra pro všechny věkové kategorie
 - výstava a kreslení dle vzorů
 - různé herníky z herního světa
 - práce a rozbory
 - hračky ve třídě s M. M. M.
 - soutěže a ceny
 - možnost zakoupit si her
 Albi Městské muzeum a galerie

Nad Betlémem vyšla hvězda
2.12.2019 - 12.1.2020

PŘEHLEDKA
VÝTVARNÍKŮ
 svitavského okresu
2. 2. 2019 - 10. 3. 2019

Jan Bábáček
 Pavel Kubatík
 Jan Grubala
 Rudolf Polák
 Josef Španěl
KRAJINA
PĚTKRÁT
JINÁ
04. 10. - 17. 11. 2019

7 39 | Národní divadlo a výstava
 v mezinárodní fotografii
27. dubna - 19. srpna 2019
 Městské muzeum a galerie ve Svitavách

Zrození svitavského betléma

ZPRÁVA O ČINNOSTI MĚSTSKÉHO MUZEJA A GALERIE VE SVITAVÁCH za rok 2019

Zpráva
o činnosti Městského muzea a galerie ve Svitavách
za rok 2019

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE VE SVITAVÁCH

Máchova alej 293/1, 568 02 Svitavy

www.muzeum.svitavy.cz; e-mail: muzeum@muzeum.svitavy.cz, tel.: +420461532704

Vypracovala a předkládá:

Mgr. Blanka Čuhelová, ředitelka Městského muzea a galerie ve Svitavách

Na zprávě se podíleli Mgr. Radoslav Fikejz, Jitka Flíglová, Mgr. Jakub Vrána, Jitka Olšánová,
Lea G. Sehnalová, Jana Čermáková

Ve Svitavách, 20. března 2020

OBSAH

1. Úvod.....	4
2. Péče o sbírkový fond.....	5
3. Knihovní fond	8
4. Expozice a výstavy.....	9
5. Kulturní a vzdělávací činnost.....	11
6. Odborná činnost muzea	14
7. Prezentace muzea v médiích.....	15
8. Přednášky a průvodcovská činnost.....	16
9. Muzejní programy	17
10. Projekty, granty.....	18
11. Spolková činnost při muzeu.....	18
12. Provozní záležitosti muzea	19

Příloha: Výroční zpráva Muzea esperanta za rok 2019

1. ÚVOD

1.1 Městské muzeum a galerie ve Svitavách (muzeum) bylo zřízeno rozhodnutím městské rady jako příspěvková organizace města s právní subjektivitou k 1. 1. 1991 a je ze zákona povinno řídit se těmito předpisy:

- Zákon č. 122/2000Sb. **o ochraně sbírek muzejní povahy**, centrální evidenci sbírek a o změně některých dalších zákonů
- Prováděcí vyhláška ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., v níž se stanoví **režim ochrany a trvalého uchovávání sbírek muzejní povahy**, vedení sbírkové evidence a inventarizace sbírek

Muzeum spravuje dva objekty v blízkosti centra města, **budovu na Máchově aleji č. 1 a Ottendorferův dům na náměstí Míru č. 1**. Obě budovy jsou v majetku města.

Činnost muzea v roce 2019 se soustředila na práci se sbírkami, organizaci výstav, přednášek a dalších akcí pro veřejnost. Dále na aktivity spojené s postupným restaurováním a stavěním mechanického betléma a edukační činností, spoluprací se školami a organizování odborných workshopů.

Kromě své hlavní činnosti se muzeum stalo spoluorganizátorem řady kulturních akcí ve městě.

1.2 Otevírací doba

Otevírací doba ÚT-PÁ 9:00-12:00 a 13:00-17:00, SO, NE 13:00-17:00 hodin. V období turistické sezóny (červenec a srpen) je rozšířena na celodenní provoz i v sobotu a neděli (9:00-12:00 a 13:00-17:00 hodin), zavírací den je stejně jako ve většině muzeí a galerií v ČR pondělí. O víkendech a svátcích funguje pokladna v muzeu jako turistické informační centrum.

1.3 Vstupné

Od roku 2018 je využíván elektronický pokladní systém s evidencí a kategorizací vstupného.

Vstup do celého objektu muzea je za vstupné:

Plné 60,- Kč dospělí, zlevněné 40,- Kč děti, senioři, ZTP

Senior pasy 20,- Kč, rodinné pasy 1+1 zdarma

Služby odborného průvodce 20,-Kč/osobu.

Školní skupiny bez výkladu průvodce vstupné 20,- Kč/žák, s výkladem a s prací lektorky animačních programů 30,- Kč/žák.

Vstupné pro školy tzv. „muzejní balíčky“ 50,- Kč/žák (program k výstavě + program v animačních dílnách).

Vstupné na věž kostela a do muzea esperanta, stejně jako na prohlídku sálu Ottendorferovy knihovny činí 10,- Kč.

Zdarma: volný vstup pro obyvatele Svitav každou první neděli v měsíci.

1.4 Hospodaření muzea

Muzeum hospodařilo v souladu se svým plánem a rozpočtem a vycházelo z poskytnutého příspěvku na provoz od zřizovatele, z poskytnutých dotací a vlastních příjmů.

Příspěvek zřizovatele na provoz	6 979 500 Kč
Příspěvek zřizovatele na odpisy	363 300 Kč
Vlastní příjmy	1 078 945 Kč

V průběhu sledovaného období byly MMG poskytnuty příspěvky:

Pardubický kraj - neinvestiční účelové dotace	
80 000 Kč	Restaurování Svitavského betlému
25 000 Kč	Muzejní animace-zpřístupnění postupu tradičních řemesel ...
20 000 Kč	Řezbářský memoriál A.Petruse 2019/ Týden otevřených ateliérů
15 000 Kč	Hledání hvězdy Davidovy – Gheta v nás
15 000 Kč	Vybavení muzejních depozitářů
100 000 Kč	Osvětlení výstavních prostor k prezentaci historie regionu
Ministerstvo kultury	
300 000 Kč	Restaurování movité kulturní památky - Velký mechanický betlém – MKP
100 000 Kč	Restaurování movité kulturní památky - Svitavský mechanický betlém – ISO/D
84 000 Kč	Podpora výchovně vzdělávacích aktivit – Biologie v muzeu
Příspěvky a záštity kanceláře hejtmána – neinvestiční účelová dotace	
40 000 Kč	Rozvoj partnerských vztahů v oblasti kultury a sportu Perečyn
30 000 Kč	Vydání publikace Svitavské osmy
100 000 Kč	Realizace oslav 170. výročí železnice ČT -Brno
Neinvestiční účelové příspěvky zřizovatele	
127 000 Kč	Rozvoj partnerských vztahů v oblasti kultury a sportu Perečyn
600 000 Kč	Dofinancování Restaurování SY betlému
Neinvestiční příspěvek Města Česká Třebová	
25 000 Kč	Realizace oslav 170. výročí železnice ČT -Brno
Finanční dar obcí Hradec nad Svitavou, Opatov v Čechách, Březová nad Svitavou	
40 000 Kč	Realizace oslav 170. výročí železnice ČT -Brno

1.5 Personální situace

Počet zaměstnanců je naplňován podle platného organizačního řádu, ve stálém pracovním úvazku je celkem 8,6 přepočtených pracovníků. Z toho 4,8 odborný úsek, 3,8 ekonomický a technický úsek.

2. PÉČE O SBÍRKOVÝ FOND

2.1 Sbírkový fond muzea

Ministerstvo kultury ČR vede Centrální evidenci sbírek (CES) – veřejnosti přístupný informační systém. Od roku 2002 je evidována i sbírka *Městského muzea a galerie ve Svitavách* pod evidenčním číslem MSV/002-05-10/211002. Část sbírek je dále uložena ve sbírce *Sbírka Svitavy* pod evidenčním číslem SBS/008-04-18/360008 .

Sbírka Městského muzea a galerie ve Svitavách je členěna do osmi podsbírek, z nichž každá má svoji vlastní číselnou řadu inventárních čísel. V příložené tabulce je možné vidět množství zapsaných předmětů v roce 2018 a přírůstků za rok 2019.

Tabulka počtu evidenčních čísel sbírkových předmětů v roce 2019.

název podsbírký	rok 2018	Přírůstek
15 - výtvarné umění	361	23
17 - uměleckoprůmyslové předměty	1139	0
18 - knihy, písemnosti a tisky	3262	27
21 - negativy, fotografie, filmy, videozáznamy	8215	1116
24 - 1 prací technika	332	1
24 - 2 pozůstalost Aloise Petruse	211	0
24 - 3 Ottendorferova knihovna	6919	0
25 - jiné, obecné	3326	2
Celkem	23 865	1169

Nákupem byla rozšířena podsbírká Výtvarné umění o betlém regionálního řezbáře Petra Steffana a dva obrazy Rudolfa Polláka s tematikou Svitav a podsbírká *Jiné, obecné* o historickou žehličku. Dále podsbírká *Knihy, písemnosti, tisky* o Kroniku veteránského spolku arcivévody Albrechta z let 1892-1930. Díky vlastnímu sběru se pak *Svitavský mechanický betlém* rozšířil o 8 figur. Darem byly získány následující položky:

- dřevěná pračka od Mileny Žákové
- obraz *Veselý Golem* od Jana Štěpánka
- plastika sovy od Jaromíra Dubského
- figury a torza budov do svitavského betlému (8 kusů) od Zdeňka Pešiny a Danuše Páralové
- obraz se svitavskou tematikou od Rudolfa Poláka
- litografický kámen od Zdeňka Pešiny

2.2 Muzejní evidence

Muzeum vede ze zákona **chronologickou evidenci sbírek** v písemné podobě, která je vedena v klasických přírůstkových knihách, **systémovou elektronickou evidenci**, která slouží k přehlednému členění sbírek a vyhledávání a **centrální evidenci (CES)**, což je veřejný databázový registr spravovaný MK ČR. V roce 2019 byly v systémové evidenci doplněny a upřesněny záznamy včetně fotodokumentace u 26 inventárních čísel sbírkových předmětů. Nově byly zpracovány všechny přírůstky za rok 2019. V centrální evidenci pak byly doplněny údaje u 402 předmětů.

2.3 Inventarizace sbírek

Podle §12 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy je každoročně prováděna pravidelná tzv. řádná inventarizace vymezené části sbírkového fondu. V roce 2019 pokračovala řádná inventarizace části podsbírký 25 – Jiné, obecné a části podsbírký 15 – Výtvarné umění v celkovém počtu 372 kusů sbírkových předmětů. Dále pokračovala inventarizace fotoarchívu v celkovém počtu 1116 ks.

2.4. Digitalizace sbírek

Digitalizace sbírek je jednou z priorit českého muzejnictví a vede k vyšší ochraně sbírek archivní povahy a ke zvýšení komfortu badatelů. V roce 2019 byly zpracovány digitální záznamy, doplněny karty a aktualizována nová data u 865 inventárních čísel. Na webových stránkách muzea je zpřístupněna kompletní Podsbírká Prací techniky, Pozůstalosti Aloise Petruse, Elektrotechniky (historická rádia a gramofony) a Výtvarné umění.

O digitalizaci fotoarchívu – viz. kapitola 2.7 Muzejní fotoarchiv.

2.5 Ochrana sbírek, restaurování a konzervace

Jedním z hlavních úkolů muzea je sbírkový předmět zaevidovat a uložit tak, aby nevznikla škoda jeho ztrátou, zničením nebo poškozením fyzickým či působením nepříznivých klimatických vlivů.

Uložení sbírek

Všechny užívané prostory muzea jsou vybaveny elektronickou zabezpečovací signalizací (EZS) a protipožární elektronickou signalizací (EPS), veřejné prostory muzea jsou sledovány kamerovým systémem. Přízemní okna depozitářů jsou chráněna kovovými mřížemi, v depozitářích je prováděn monitoring teploty a vlhkosti.

Základní očista, restaurování

Odborné restaurování provádějí restaurátoři s licencií MK ČR ak. mal. Šárka a Petr Bergerovi, ak. mal. Vendula a Jiří Látalovi a restaurátor Kamil Andres. V roce 2019 bylo restaurováno celkem 76 inventárních čísel ze souboru Svitavského betléma v celkové výši 1 871 tis. Kč. Zrestaurována byla mechanika a soubor staveb, figur a zvířat. Drobné opravy a konzervování bylo nezbytné provést v dílně muzea u některých předmětů z půdního depozitáře a dalších předmětů určených pro muzejní výstavy.

2.6 Prezentace sbírek

Expozice muzea

„Z historie praní“ prezentuje hlavní sbírkový program svitavského muzea. V expozici bylo vystaveno celkem 213 sbírkových předmětů (prací stroje, valchy, mandly, potřeby pro domácnost, textilní výrobky, fotografie apod.).

„Hledání hvězdy Davidovy - Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy“ je použito 200 reprodukcí fotografií z vlastního fondu.

„Labyrint svitavských příběhů“ - instalováno je celkem 152 předmětů z fondů Výtvarné umění, Svitavský betlém, Alois Petrus, Uměleckoprůmyslové předměty a Obecná sbírka. Dále je zde vystavena 1 nevidovaná socha z Městského hřbitova ve Svitavách. V roce 2019 došlo ke změně instalace betlému z důvodů restaurátorských prací na figurách a stavebách.

K prezentaci fotografických sbírek muzea bylo připraveno 12 datových balíčků historických fotografií, které sloužily pro dokumentaci restaurátorů Langerovy vily, Jaichova kříže na hřbitově, historické výstavě k 30. výročí sametové revoluce, přednášce k roku 1989, historii Opatovských rybníků, pro rozhlasové pořady ČRo Pardubice.

Zápůjčky sbírkových předmětů jiným organizacím

- 1/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 2/ Vlastivědné muzeum Jesenicka, p.o., Jeseník - soubor předmětů spojených s výstavou „Vzorná hospodyňka aneb z domácností našich babiček“
- 3/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 4/ Městské muzeum Skuteč - soubor předmětů k výstavě „Řezbář Alois Petrus“
- 5/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 6/ Regionální muzeum v Chrudimi - soubor předmětů spojených s výstavou „Velké prádlo“
- 7/ Město Svitavy – střelecký terč k reprezentativním účelům
- 8/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 9/ Vendula a Jiří Látalovi, Litomyšl - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému

- 10/ Římskokatolická farnost Koclířov – soubor předmětů spojených se slavnostním otevřením kaple sv. Josefa na Hřebči
- 11/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 12/ Regionální muzeum v Chrudimi – soubor předmětů spojených s výstavou „Ptáci“
- 13/ Město Svitavy – střelecký terč k reprezentativním účelům
- 14/ Vendula a Jiří Látalovi, Litomyšl - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 15/ Vendula a Jiří Látalovi, Litomyšl - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 16/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – Svitavský mechanický betlém – samostatná mechanická ukázka (vitrína) k výstavním účelům
- 17/ Orlické muzeum v Chocni - Svitavský mechanický betlém – samostatná mechanická ukázka (vitrína) k výstavě „Mechanické betlémy“ – autorské i restaurované betlémy Kamila Andrese
- 18/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná - soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Svitavského betlému
- 19/ Miroslav Sychra, Svitavy – předmět - formu na výrobu pečiva- ke studijním účelům
- 20/ Muzeum Blanenska – soubor předmětů na výstavu k 170. výročí železnice Brno – Česká Třebová“

Zápůjčky sbírkových předmětů z jiných organizací

- 1/ Městské muzeum Česká Třebová - soubor předmětů na výstavu „Železnici údolím Svitavy“
- 2/ Národní památkový ústav Ostrava - panely na výstavu „Železnici údolím Svitavy“
- 3/ Městské muzeum v Ústí nad Orlicí – soubor předmětů na výstavu „Nad betlémem vyšla hvězda“
- 4/ Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou - soubor předmětů na výstavu „Nad betlémem vyšla hvězda“
- 5/ Městské muzeum a galerie Polička – obrazy na výstavu „Jan Štěpánek“
- 6/ Regionální muzeum v Litomyšli – dermoplastické preparáty k výstavě „Ptáci“
- 7/ Ornitologická stanice Muzea Komenského v Přerově – dermoplastické preparáty k výstavě „Ptáci“

2.7 Muzejní fotoarchiv

V průběhu roku 2019 pokračovaly komplexní revize podskupiny sbírkového fondu FOTOARCHIV (fotografie, filmy, negativy, videokazety, digitální data). Byly revidovány záznamy, které zpracovával do roku 2018 externí pracovník na DPP. Revize, která spočívá v doplňování, zpřesňování a ověřování jednotlivých položek v kartě, je časově náročným úkolem, neboť se doplňují rejstříky u karet, které slouží pro samotnou práci s kartami. Jedná se o ryze odbornou historickou práci s dopisováním dat, určování motivů, dopisování historických názvů ulic atd. Paralelně pokračuje i vytváření nových karet, které obsahují digitální fotografie proměn města z let 2002-2017 (2018), které evidovány nebyly.

Součástí digitálního úložiště je archiv pořadů CMS z let 1998-2018, které jsou uloženy na VHS kazetách a DVD nosičích. S vývojem technologií je jisté, že v poměrně krátkém časovém horizontu nebude existovat technické zobrazovací zařízení. Tuto digitalizaci dělají pracovníci muzea svépomocí a jedná se o časově velmi náročnou činnost.

Speciální kapitolou práce na inventarizaci fotoarchivu jsou náhodně nalezené fotografie a pohlednice regionu (fotoalbum Hans Budig (1914-1918), Střední odborné školy tkalcovské (1874-1943), nálezy rodinných fotografií z let 1945-1956, které nemají pro nálezce výpovědní hodnotu, ale zachycují podobu ulic a objektů.

Za rok 2019 prošlo revizí fotoarchivu celkem 1116 ks evidenčních čísel, tj. 2360 fotografií. Každá sbírková položka získává po revizi své jedinečné inventární číslo a je

zdigitalizována ve dvou velikostních formátech (náhledový snímek pro program BACH a zdrojový snímek pro použití v tisku).

V současné době je v evidenci Fotoarchivu MMG celkem 8215 evidenčních karet, které zahrnují 11 188 evidovaných a digitalizovaných snímků.

Digitalizace fotografií a filmových dokumentů

Časově náročnou prací je digitalizace sbírkových dokumentů, a to svépomocí, či dobrovolníky (J. Šindelka). Digitalizace je základem pro využití fotoarchivu, neboť umožňuje práci se snímky a negativy, aniž by byla nutná manipulace s nimi.

Za rok 2019 bylo digitalizováno: 4 ks historických alb (239 fotografií), 120 ks fyzických fotografií a negativů, 60 ks VHS kazet archivu pořadů CMS (2003, 2005, 2007, 2008, 2009), 24 ks DVD nosičů archivu pořadů CMS z let 2014, 2015), 9 ks filmových 8mm pásů z archivu soukromých držitelů (společenské a kulturní akce ve městě z let 1974, 1976).

3. KNIHOVNÍ FOND

3.1 Sbírková knihovna

Je souborem tisků, rukopisů a materiálů archivní povahy, které mají blízký vztah k regionu Svitavska. Je evidována v Centrální evidenci sbírek MK ČR a eviduje se stejným způsobem, jako sbírky. Sbírkovou knihovnu tvoří v současnosti **3 262 položek ve II. stupni evidence**. V roce 2019 proběhla revize knižního fondu s rozpisem svazků do samostatných karet. **Akviziční přírůstek za rok 2019 byl 27 položek.**

3.2 Ottendorferova knihovna

Stabilizovaný a inventarizovaný fond – soubor **6904 svazků**.

3.3 Badatelská (přírůstková) knihovna

Je plně přístupná veřejnosti a je průběžně doplňována. V současnosti zahrnuje **3 625 publikací**. Knihovna obsahuje 8 oddělení (Výtvarné umění, České dějiny, Světové dějiny, Vojenství, Geografie, Encyklopedie, Periodika, Naučné vědy) a je zpracována programem Bach. **Za rok 2019 byl přírůstek knihovny 16 svazků**. Badatelská knihovna je doplňkovou alternativou pro zájemce o historii a umění.

3.4 Badatelské návštěvy

Knihovny a archiv muzea v roce 2019 využilo 28 badatelů, kteří se na pracovníky obrátili formou osobní návštěvy (11 osob) a formou distanční (17). Tito badatelé v rámci seminárních, bakalářských a magisterských prací řešili témata regionální historie a teorie kultury (např. dějiny obcí, bibliografie, biografie (J. Budig, T. Haberhauer, P. Unzeitig, rod. Albrechtů, holocaust atp.). Více náročná z hlediska časového se stává elektronická konverzace, odborné dotazy, novinářské dotazy k aktuálním tématům, na které odpověď zabere delší časový úsek (Masaryk a Svitavy, čestní občané města, památky ve městě, náměty pro rozhlasové cykly, reportáže atp. Přibývá dotazů na historii privátních objektů ve městě (17 zájemců), kteří pátrají po historii domů, jejich podobě. Speciální kapitolou jsou nálezci dokumentů při rekonstrukcích objektů, žadatelé o překlady německých listin atp. Celkově bylo řešeno 78 specializovaných dotazů a žádostí a řada žádostí telefonických. Je pouze škoda, že – až na výjimky – nedostanou pracovníci muzea finální výstup pro archivaci a případné další badatelské využití. Přesto se náhodně stane, že nálezce daruje muzeu historicky cenný náleze, jak se to stalo v případně Kroniky spolku válečných veteránů arcivévodě Albrechta 1892-1930 ve Svitavách. Pro zajímavost: rukopisná kronika byla vytažena z kontejneru na separovaný odpad.

Název knihovny	Počet jednotek	Roční přírůstek
Sbírková knihovna	3262	27
Ottendorf. knihovna	6904	0
Badatelská knihovna	3625	16
Celkem	13 791	43

4. EXPOZICE A VÝSTAVY - ZPRACOVANÉ

4.1 Stálé expozice

Labyrint svitavských příběhů – expozice o historii města v příbězích jeho obyvatel. V roce 2019 došlo ke změně instalace – ukázka svitavského betléma byla betlému z důvodů pokračujících restaurátorských prací nahrazena 152 ks sbírkových předmětů z fondů Výtvarné umění, Svitavský betlém, Alois Petrus, Uměleckoprůmyslové předměty a Obecná sbírka. Dále je zde vystavena 1 neevidovaná socha z Městského hřbitova ve Svitavách.

Z historie praní - vystavena je část největší sbírky exponátů mapujících tuto lidskou činnost v České republice. K expozici je vydán průvodce a celá sbírka je přehledně dokumentována na webu muzea. Její součástí je herna pro školní skupiny a rodiny s dětmi, expozice je průběžně doplňována o nové přírůstky.

Expozice Hledání hvězdy Davidovy - Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy - expozice o holocaustu na pozadí příběhu svitavského rodáka Oskara Schindlera. Součástí expozice jsou předměty z muzejních sbírek, dále zapůjčené z Židovského muzea v Praze a z Muzea v Gross Rosen. Přímo v expozici je možnost zhlédnutí dokumentárních filmů o Oskaru Schindlerovi a také o historii města Svitavy v české, německé a anglické verzi.

Muzeum esperanta – expozice Českého svazu esperanta a svitavského klubu esperanta zpřístupněná v budově Ottendorferova domu

Svitavské vily – známé i neznámé – na chodbě muzea jsou trvale umístěny výstavní panely, které se věnují místním architektonickým skvostům rodinného bydlení.

V. O. Ottendorfer – stálá výstava o životě svitavského mecenáše Valentina Oswalda Ottendorfera (1826 - 1900) a „jeho budovách“ ve městě je instalována na jedenácti panelech v interiéru Ottendorferova domu.

4.2. Krátkodobé výstavy realizované v roce 2019

Dramaturgie výstavní činnosti byla tak jako v minulých letech připravena s ohledem na různorodé zájmy odborné i laické veřejnosti. Muzeum připravilo celkem 15 výstav.

9. 2. - 31.3.

ALOIS PETRUS – ŘEZBÁŘ, VÝTVARNÍK, SBĚRATEL

Výstava k 130. výročí narození významného svitavského řezbáře, který strávil ve Svitavách velkou část svého života. Výstava ze sbírek muzea byla poté zapůjčena do Městského muzea ve Skutči, kde se Alois Petrus narodil.

2. 2. – 10. 3.

PŘEHLÍDKA 2019

Tradiční výstava výtvarníků svitavského okresu. Vystavovalo na 50 amatérských malířů, řezbářů, keramiků i tvůrců užitého umění.

17. 3. - 21. 4.

JAN ŠTĚPÁNEK - VÝBĚR Z DÍLA

Výstava poličského autora s těžko zaměnitelným filozofickým stylem tvorby. Obrazy Jana Štěpánka znají mnozí svitavští příznivci jeho uměleckého vidění.

12. 4. – 13. 5.

PTÁCI

Hravá výstava o ptactvu přiblížila návštěvníkům muzea přírodu našeho regionu. Zavedla návštěvníky do pestrého a různorodého světa našich létajících sousedů.

27. 4. – 19. 5.

39. NÁRODNÍ VÝSTAVA AMATÉRSKÉ FOTOGRAFIE

Národní výstava amatérské fotografie má již tradičně premiéru ve svitavském muzeu a poté putuje do dalších míst České a Slovenské republiky. Odborná pětičlenná hodnotila 832 snímků od 209 autorů a 5 kolektivů. Na výstavu doporučila více než 250 fotografií.

1. 6. – 22. 9.

POJĎME SI HRÁT

Unikátní výstava byla vytvořena ve spolupráci s vydavatelstvím moderních společenských her pro děti i dospělé ALBI. K nahlédnutí i k hraní byly hry rodinné, pro jednotlivce, hry strategické, logické či karetní, historické hry nebo hlavolamy.

1. 6. – 22. 9.

ŽELEZNICÍ ÚDOLÍM SVITAVY

Výstava k 170. výročí železnice Brno – Česká Třebová

Rozsáhlá a podobná výstava nabídla textové i obrazové části věnované historii trati. Ke zhlédnutí byla i řada trojrozměrných předmětů, cedulí a dokumentů ze světa železnice a také zdařilých modelů starých parních lokomotiv.

20. - 22. 9. 2019

HOUBY SVITAVSKA

Výstava zaměřená na houby našeho mikroregionu.

4. 10. – 12. 1.

ZROZENÍ SVITAVSKÉHO BETLÉMA

Práce na finální podobě svitavského betléma restaurátorem Kamilem Andresem

4. 10. - 7. 11.

KRAJINA PĚTKRÁT JINÁ

Výstava malířů, jejichž jména jsou úzce spjata s Českomoravskou vysočinou a jejichž obrazy při putování tímto krajem často potkáváme. Akvarely jednoho z nejuznávanějších malířů Vysočiny Jana Odvárky, obrazy plné barev Pavla Kabeláče, realistický svižný rukopis Rudolfa Polláka, snové vize a pohádkové až naivní olejomalby Petra Špačka, snové krajiny pohybující se za hranici reálna Ivana Baboráka.

2. 12. 2019 – 12. 1. 2020

NAD BETLÉMEM VYŠLA HVĚZDA

Výstava betlémů ze sbírek ústeckoorlického muzea, ale i regionálních betlémů – ze Svitav, Litomyšle, Rohozné, Poličky, Bělé nad Svitavou, Dolního Újezdu...

2. 12. 2019 – 12. 1. 2020

OTOKAR BŘEZINA

Výstava mapující život Otokar Březiny. Po výstavě v Senátu ČR byla zapůjčena do Svitav Českým svazem esperanta.

Výstavy mimo prostory MMG

24. 1. – 10. 2. / foyer kina Vesmír

Slavnostní předpremiéra filmu Schindlerův seznam ve Svitavách

Výstava fotografií a dokumentů k předpremiéře filmu a odhalení pomníku Oskara Schindlera v parku Jana Palacha 9. března 1994 byla volně přístupná všem návštěvníkům filmových představení.

1. 9. 2019 / Foyer kina Vesmír

Vážky

Fotografická výstava vážek - jednoho z nejstarobylejších řádů hmyzu. Na tvorbě výstavy spolupracoval Michal Hykel s Městským muzeem a galerií ve Svitavách.

8. 7. – 10. 9. 2019 / Kavárna V Parku

10. 9. – 1. 12. 2019 / Divadlo Trám

GAMU

Výstava výtvarných děl galerijního kroužku pro mladé umělce při muzeu.

17. 11. – 30. 11./Fabrika

Svitavské osmy

Výstava o proměnách města v letech končícím číslem osm.

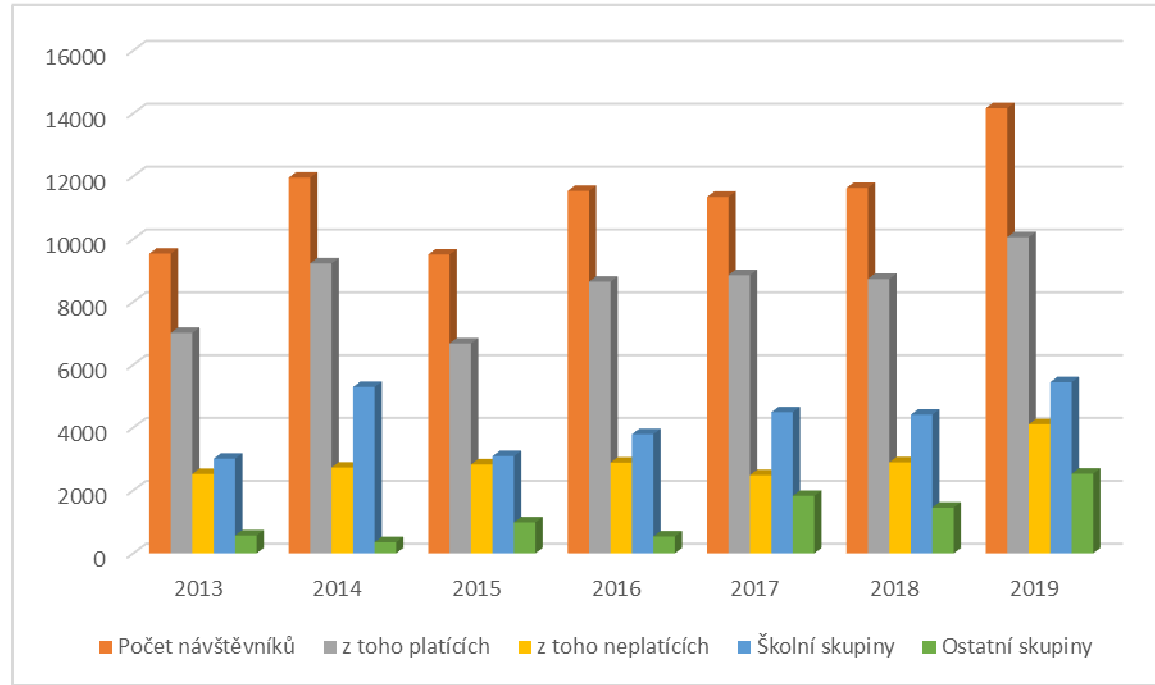
4.3 Návštěvnost muzea a galerie

Expozice a výstavy muzea navštívilo 14 169 návštěvníků, z toho 5449 ve školních výpravách a 2534 v jiných skupinách. Neplatících (pedagogický doprovod, návštěvníci s volným vstupem, návštěvníci vernisáží, dnů otevřených dveří, muzejní noci, Svitavští využívající volných vstupů apod.) bylo 4106. Počet návštěvníků muzea ve srovnání s předešlým rokem je zvýšený díky úspěšným sezonním i novým přírodovědným výstavám. Nárůst návštěvníků je především ve školních skupinách, které navštěvují doprovodné interaktivní programy, tak i v dalších kategoriích.

Tabulka návštěvnosti muzea

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet návštěvníků	9540	11959	9510	11533	11345	11629	14169
z toho platících	7016	9228	6681	8646	8857	8734	10063
z toho neplatících	2524	2731	2829	2887	2488	2895	4106
Školní skupiny	3012	5295	3095	3791	4493	4413	5449
Ostatní skupiny	567	354	987	539	1829	1455	2534

Graf a struktura návštěvnosti

5. KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ AKCE

5.1 František Kupka – Praha

Zájezd pro veřejnost na komentovanou prohlídku jedinečné výstavy Františka Kupky ve Valdštejnské jízdárně v Praze. Výstava byla do Prahy převezena z Francie a putovala dále do Finska. Součástí zájezdu byla i návštěva Sovových mlýnů a Werichovy vily na Kampě.

5.2 Poradenský den pro výtvarníky

Setkání výtvarníků za přítomnosti lektora – pedagoga spojený s diskuzí a výběrem prací na výstavu amatérských výtvarníků okresu Svitavy. Součástí byl také výběr prací na připravovanou výstavu výtvarníků regionu. Lektoři: Jiří a Vendula Látalovi

5.3 Masopust a staročeská zabijačka

Tradiční masopustní průvod na svitavském náměstí v režii masek z Vortové na Hlinecku. Masopustní veselice byla doplněna zabijačkovými hody v režii restaurace U Zvonečku.

5.4 Velikonoce v muzeu

Celodenní bohatý velikonoční program se konal v muzeu v sobotu před Velikonocemi pro veřejnost, poté v pondělí pro školy – ve výstavních sáních, zahradě i dílnách. Návrat k velikonočním tradicím, výrobě velikonoční výzdoby, dětským hrám i různému zdobení kraslic. Ve spolupráci s SVC Tramtáryje a mnoha dobrovolníky.

5.5 Hledání hvězdy Davidovy – Svědkové lidskosti

Desátý ročník vzdělávacího cyklu akcí Hledání hvězdy Davidovy měl v podtitulu Ghetta v nás. Koncipován byl do dvou částí – duben 2019 (tradiční termín v souvislosti s narozením Oskara Schindlera) a listopad 2019 (pogrom Křišťálové noci ve Svitavách).

24. ledna 2019 / 15:00 / Kino Vesmír

Schindlerův seznam

Obnovená premiéra remasterované verze filmu Stevena Spielberga Schindlerův seznam (1993). Premiéry se zúčastnilo 65 osob.

24. ledna – 10.2. / foyer kina Vesmír

Slavnostní předpremiéra filmu Schindlerův seznam ve Svitavách

Výstava fotografií a dokumentů k předpremiéře filmu 9. března 1994 a odhalení pomníku Oskara Schindlera v parku Jana Palacha byla volně přístupná všem návštěvníkům filmových představení.

15. dubna /9:30 a 17:00 / Ottendorferův dům a muzeum

Židé v Republice československé (1918-1939)

Dvě přednášky (pro školy a veřejnost) PhDr. Libora Vykoupila Ph.D., pracovníka Historického ústavu FF MU v Brně, byly vyprávěním o postavení Židů v české společnosti. Přednášek se zúčastnilo celkem 148 lidí.

23./Út/10:00/Fabrika

Brundibár

Dětská opera z židovského sirotčince Praze. V roce 1943 se většina tvůrců sešla v Terezínském ghettu, kde byla opera znovu nastudována. Představení bylo zneužito nacistickou propagandou jako důkaz o idylickém životě Židů v Terezíně. Operu nově nastudovanou divadlem AHA! v Praze navštívilo 250 žáků základních škol.

25.Čt/17:00/městské muzeum

Jeruzalém – střed(t) civilizací

Přednáška historika muzea Radoslava Fikejze o dvou týdnech ve vánočním městě, které je pokládáno za střed světa. Putování po biblických místech, hřbitovech a muzeích Starého Města a Památníku holocaustu Jad Vašem. Přednášku navštívilo 12 lidí.

Po 11. 11. 16:00/ulice 5. května

Stolpersteine 2019 – položení dvou Kamenů zmizelých před domem na ulici 5. května ve Svitavách. Ve spolupráci s brněnskou židovskou obcí byly vyrobeny dva kameny Siegmunda a Marie Goldsteinovi, kteří zahynuli v době holocaustu v Osvětimi v letech 1942-43. Kulturní doprovod: smíšený pěvecký sbor ZUŠ Svitavy. Modlitbu za zemřelé přečetl Přemysl Dvořák. Uložení kamenů se zúčastnilo cca 25 lidí z řad svitavské veřejnosti.

5.6 Svitavská muzejní noc

Konala se v muzeu a Ottendorferově domě v předvečer oslav 170. výročí zprovoznění železnice Česká Třebová – Brno. Součástí bylo slavnostní otevření výstav na turistickou sezónu. Na programu se podílela řada dobrovolníků.

17:00 Železnici údolím Svitavy

Vernisáž výstavy k 170. výročí železniční tratě Česká Třebová – Brno

17:00 Deskové a vzdělávací hry

Vernisáž sezónní výstavy pro celou rodinu

18:00 Lokálka - koncert známé country hudební skupiny

19:00 Keramické panoráma Svitav Klicperka

Odhalení čtvrté části keramické zdi Wita Pichurského z Univerzity v polském Opole - německé dějiny českého města polským očima.

19:30 Komentovaná prohlídka výstavy s jejím spoluautorem Pavlem Stejskalem

20:30 Paraplet – koncert svitavských muzikantů

17:30 -23:00 Velké kolejiště Milana Meisla

V provozu velké kolejiště o rozměrech 6 x 3,5 m

17:30 -23:00 Jak si postavit mašinku – dílna pro děti, výroba vláček z papíru i dřeva v muzejních dílnách

17:00- 23:00 Café Rozcestí

Terasa kavárny na muzejní zahradě s obsluhou klientů Domova na rozcestí

17:00 - 23:00 Otevřené muzeum

Zdarma zpřístupněny všechny výstavy i stálé expozice muzea

20:00 a 22:00 Tajuplný Ottendorferův dům

Noční program v prostorách historické Ottendorferovy knihovny v podání DOcelaMALého divadla, taneční skupiny Passion a Klubu esperanta

5.7 Oslavy 170. výročí železnice Brno - Česká Třebová

Zprovoznění železniční trati ve Svitavách v roce 1849 bylo pro město velkým přínosem.

Proto i oslavy 170. výročí této události na přelomu května a června, na které se podílela řada svitavských organizací, ale také Pardubický kraj, AŽD Praha, města Česká Třebová, Březová nad Svitavou, Letovice a obce Opatov, Hradec nad Svitavou, byly velkolepé.

Muzeum k tomuto výročí připravilo velkou výstavu „Železnici údolím Svitavy“, organizovalo slavnostní příjezd historického vlaku, jízdy historického vlaku s parní lokomotivou a obsluhou v dobových uniformách, kyvadlovou dopravu historickým autobusem, zápůjčku historického kolotoče a stělnice. V provozu bylo funkční šest metrů dlouhé kolejiště Milana Meisla ze Svitav řízené počítačem, probíhaly komentované prohlídky výstavy k železnici s jejím autorem Pavlem Stejskalem, jízdy parního vláčku pro děti na muzejní zahradě, deskové hry, výroba mašinek z různých materiálů v muzejních dílnách, půjčovna dobových kostýmů a focení na náměstí. K dispozici bylo na 5 tisíc balónků dodaných sponzorsky AŽD Praha.

Nakladatelství Tváře s.r.o. vydalo k této události knihu „Železniční trať Brno - Česká Třebová na starých pohlednicích“, která byla do vyprodání nákladu v dostání na výstavě v muzeu.

Muzeum ve spolupráci s Poličskou lokálkou, z.s. vydalo k oslavám pohlednice, příležitostná razítka a vizitky.

5.8 Doprovodné akce k letní výstavě Pojd' me si hrát

24. 6. Seminář pro pedagogy a vychovatele na téma moderní a vzdělávací hry s herním specialistou Jirkou Líznerem ze společnosti ALBI.

8. 7. Deskohraní v muzeu - den plný her pro děti, dospělé, celé rodiny.

14., 15. 9. Dva dny výuky společenských a vzdělávacích her a prodeje nových her a knih za účasti pracovníků společnosti Albi.

5.9 Galerie Venkovka

Malování, vznik nových výtvarných děl, setkávání se s přáteli tentokrát v Nadačním domě J. Plívy. Instalace a vernisáž galerie Venkovka za účasti autorů nově instalovaných obrazů v Uličce pod Věží v měsíci září. Deinstalace všech obrazů v rámci opravy fasády budov Staré radnice a domu U Mouřenína. Ve spolupráci s agenturou Boží mlýny.

5.10 Týden otevřených ateliérů 26.–30. 8.

Poslední týden v srpnu byla muzejní zahrada a dílny otevřeny zdarma veřejnosti. Návštěvníkům se věnovali lektoři různých oborů a tak si každý zájemce mohl vyzkoušet některé z řemesel a vlastní výrobek si odnést domů. Jednotlivé dny byly věnovány různým materiálům, program byl doplněn koncerty na podiu muzejní zahrady. Akce se konala díky finančnímu příspěví Pardubického kraje.

Pondělí – **ateliér textilu a nití**: pletení z papíru, paličkování, vyšívání, pletení z pedigu, plstění

Úterý – **ateliér skla a keramiky**: vitráže, práce na hrnčířském kruhu, tasovská metoda, pískování skla, klasická keramika

Středa – **ateliér kovu a drátu**: kovářská dílna, drátování, drátěné šperky, kovolitectví, nepravý smalt

Čtvrtek – **ateliér dřeva a barev**: soustružení, práce s nožem a dlátem, dřevěné hračky

Pátek – **ateliér světla a stínu**: seznámení s fotografickým řemeslem, historická fotografie, kamera obskura

26. 8. / Po/ muzejní zahrada Frappé – koncert brněnské folkové skupiny

28. 8. / St / muzejní zahrada Alfarnec – koncert brněnské kapely

30. 8. / Pá / ulička Pod Věží Vernisáž venkovní galerie Venkovka

5.11 Dny evropského dědictví

Téma roku 2019 **Památky a zábava**. Zdarma otevřené expozice, dennisáž sezónních výstav, Albihrátky - svátek deskových a vzdělávacích her pro všechny věkové kategorie v prostorách výstav, zahrady i muzejních dílen. Zájemcům se věnovali pracovníci firmy Albi, součástí byla výuka nových her, prodej kreativních a vzdělávacích her a knih, soutěže o ceny.

5.12 Pouť ke sv. Jiljí

Pouť ke sv. Jiljí jako vyvrcholení svitavských letních slavností organizujeme již tradičně ve spolupráci se Střediskem kulturních služeb – muzeum se podílelo na scénáři (historický program s jarmarkem a dobovým koloritem věnovaným životu ve Svitavách v 16. století).

5.13 Živá zed'

Expozice Živé zdi u podchodu obchodního centra Albert, zaměřená na podporu lokálního umění. Cílem je dostat umění blíže k lidem a prezentovat místní autory či zajímavá místa ve Svitavách a okolí. V roce 2019 zde bylo instalováno 6 výstav:

Osmičkové etudy

Osmičkové letopočty, které zahýbaly dějinami města na fotografiích z archívu městského muzea.

Kámen, nůžky, papír

V muzejních dílnách se dějí věci. Foto-pozvánka na setkání s malířkou, kovářem, řezbářem, sklářem, fotografem, pekařkou a dalšími šikovnými lidmi.

Vzory rozšiřují obzory

Fotografie z projektu Vzory rozšiřují obzory, který byl realizován ve školním roce 2017/2018 v Lesním klubu pro děti Napísek.

Za svitavskou přírodou

Zvířata našeho okolí ve fotografiích, jejichž autorem je Michal Hykel.

Myšlenky slavných k 17. listopadu

Hugo Adam Syčák se rozhodl přispět k atmosféře 30. výročí sametové revoluce a prostřednictvím životních příběhů inspirativních lidí a jejich výroků vytvořil vizuální koncept výstavy, která je k vidění od 21. srpna.

Rub a líc Bhútánského štěstí

Fotografie Kristýny Tronečkové z cest po Bhútánu.

5.14 Advent ve Svitavách

Příprava a organizace předvánočních programů pro veřejnost i školní skupiny

1. prosince Nad betlémem vyšla hvězda

Vernisáž výstavy betlémů ze Svitavska, Poličska, Litomyšlska a hlavně originálních papírových betlémů, které jsou typické pro Ústeckoorlicko. Výstava se konala ve spolupráci s Městským muzeem v Ústí nad Orlicí.

Instalace betléma Františka Malého v životní velikosti na svitavském náměstí, odhalení nových figur betlémského výjevu.

8. prosince Vánoce ve Svitavách

Vánoční zvyky a obyčeje v prostorách muzea: malování a prodej klasických baněk, pečení cukroví, pletení vánoček, smažení tradičních vánočních hnízd, prodej tradičních ozdob, výroba vánočních vazeb, prodej dárků apod.

10., 11. prosince Vánoce v muzeu

Dvoudenní programy pro školy - zdobení perníčků, smažení svitavských vánočních hnízd, pletení vánoček, pečení cukroví, výroba drobných dárků

15. prosince Textilní a papírový advent

Výroba vánočních dekorativních ozdob a předmětů z textilu a papíru za pomoci odborných lektorů: pletení z papíru a pedigu, paličkování, patchwork, plstění, enkaustika a origami.

22. prosince Kovový a dřevěný advent

Výroba vánočních dekorativních ozdob a předmětů z kovu a dřeva. Smaltování, drátování, výroba ozdob na soustruhu, výroba dřevěných vizitek k dárkům, malování a tisk originálních PF.

24. prosince Štědrý večer v muzeu

Vánoční společné setkání a zpěv se svitavskými muzikanty před tradiční návštěvou půlnoční mše.

5.15 Přírodovědné vycházky

Během roku 2019 proběhly celkem 4 biologické vycházky. První z nich byla doprovodnou akcí k výstavě o ptactvu (14.4.) Vedla od Lánského rybníka přes Vodárenský les do města a zaměřovala se na pozorování a kroužkování ptactva. Celkem se jí zúčastnilo 14 osob. Další 3 vycházky byly součástí cyklu Po Svitavsku za..., který pořádáme společně se ZO ČSOP Rybák Svitavy. Na vycházku za pavouky kolem Horního rybníku (22.6.) přišlo 11 osob, na exkurzi za stromy našich parků (19.10.) dorazilo 14 účastníků a vycházky za zimujícím ptactvem (9.11.) se zúčastnilo 41 osob.

6. ODBORNÁ ČINNOST MUZEA

6.1 Kniha Svitavské osmy

Nová publikace historické řady MMG Fikejz, R.: *Svitavské osmy*, ed. Svitavy, 2019 vycházela ze stejnojmenné výstavy z roku 2018. Vydání publikace podpořilo město Svitavy a Pardubický kraj. Její představení veřejnosti bylo součástí celoměstské vzpomínkové akce k výročí Sametové revoluce „30 let poté“ 17. listopadu 2019 v kulturním centru Fabrika Svitavy.

Kniha zachycuje proměny města v letopočtech, které končí číslicí osm, oproti výstavě byla doplněna o nové fotografie a velké historické letecké snímky města. Pro edici musely být upraveny rozsahy textů a vytvořena nová koncepce sazby. Výsledkem je 144 stran s více než 500 fotografií.

6.2 Podklady pro putovní výstavu Pardubického kraje k 30. výročí Sametové revoluce

Historické podklady a fotografie byly poskytnuty garantům jednotlivých sekcí pro přípravu panelů pro výstavu. Ve spolupráci s kolegy z Východočeského muzea Pardubice, Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě a Regionálního muzea v Litomyšli byly zpracovány texty o proměnách města v oblasti a) dopravní infrastruktury 1970-1989; b) bytové výstavby 1948-1989; c) památkové péče 1948-1989; d) uměleckých děl z let socialismu; e) kulturního a sportovního života 1970-1989. Podklady sloužily i pro edici propagačních tiskovin k výstavě.

6.3 Revize socialistického umění na katastru města

Ve spolupráci s kolegy z Univerzity Pardubice a VŠCHT v Praze byly připraveny podklady do databáze socialistického umění na katastru města Svitavy.

6.4 Činnost v pracovní skupině pro regeneraci památkové zóny

Příprava historických podkladů a komentářů k projektům regenerace MPZ, jejichž vyhlášovatelem je MěÚ Svitavy (Morový sloup, Langerova vila).

6.5 Zpravodaj Naše město

Odborní pracovníci muzea pravidelně připravují jednu stranu zpravodaje s informacemi o výstavách, akcích a seriál *Naše devítka* (11. dílů) a článků na témata souvisejících s muzejními aktivitami.

6.6 Publikační a výzkumná činnost v oblasti přírodovědy

V roce 2019 se pracovníci muzea zapojili do celorepublikového sčítání káněte lesního (*Buteo buteo*), kroužkování zimujícího ptactva České republiky, Mezinárodního sčítání vodních ptáků, Liniového sčítání druhů a pokračoval též projekt dlouhodobého kroužkování ptactva na Lánském rybníce. Také byly určeny některé ptačí vycpaniny pro výstavy muzea v Jeseníku a připraveny podklady pro pracovníky Slezského zemského muzea v Opavě k publikaci o fauně Slezska. Došlo též na zpracování údajů o našem herbáři pro stránky herbář online a určování neznámých druhů z fotografií občanů Svitav. Ve sborníku *Panrus*, vydávaném Východočeskou pobočkou České společnosti ornitologické, byl publikován následující článek pracovníka muzea: **Vrána J. & Kadava L. 2018: Ornitologická pozorování 2018. *Panurus* 28: 101-131.**

6.7 Dokumentace památek

Pro farnost Koclířov byla připravena dokumentace vývoje kaple sv. Josefa na Hřebči, pro restaurátory Langerovy vily ve Svitavách pak dokumentace stavebních zásahů na objektu, pro NPÚ Pardubice zpracována dokumentace k baroknímu sloupu na Olomoucké ulici pro budoucí restaurátorský záměr.

6.7 Svitavský betlém

V roce 2019 pokračovalo náročné restaurování historického mechanického betléma, který byl v roce 2015 po mnoha jednáních na úrovni kraje i MK ČR převeden do majetku města Svitavy, potažmo Městského muzea galerie ve Svitavách a v témže roce zapsán do Centrálního registru památek České republiky. Do restaurátorského týmu ve sledovaném roce přibyli krom Šárky a Petra Bergerových a Kamila Andrese ještě Vendula a Jiří Látalovi. Bylo zrestaurováno celkem 76 inventárních čísel většinou složitých reprezentativních budov. Byly očištěny, opraveny a zrekonstruovány nalezené zbytky původních mechanik, vyrobeny k nim kopie originálů figur, vše rozpořehováno a umístěno ve speciální vitríně. Byla připravena koncepce stavby betléma, celý betlém byl v průběhu dvou měsíců za účasti restaurátora Kamila Andrese postaven tak, jak bude vypadat jeho definitivní podoba po ukončení restaurování všech sbírkových předmětů, vyrobení konstrukce a pohybového mechanismu a propojení. Při stavbě betléma se ukázalo, že po rekonstrukci bude jeho definitivní délka 15 metrů. Celkové náklady z rozpočtu města Svitavy, Ministerstva kultury ČR a Pardubického kraje na restaurování betléma v roce 2019 činily 1 871 tis. Kč

V průběhu roku proběhlo 7 kontrolních dnů za účasti pracovníků NPÚ. v celkové výši 1 871 tis. Kč.

V průběhu roku jsme jednali o vhodných prostorách na budoucí instalaci Svitavského betléma. Po několika pracovních verzích, které se však posléze ukázaly nevyhovující, padla po konzultacích s restaurátory volba na budovu v majetku města na náměstí Míru č. 3.

7. PREZENTACE MUZEA V MÉDIÍCH

7.1 Webové portály

Web muzea je poplatný době svého vzniku, tedy roku 2008 a neodpovídá současným trendům. K jeho slabinám patří nemožnost funkčního zobrazení na chytrých komunikačních zařízeních. Časově náročná je i příprava grafických prvků a zajištění funkčnosti webu jako celku. V současné době hledáme vhodný dotační titul ke změně redakčního systému webu. Facebook - Efektivita soc. sítě, zvláště v propojení s profilem Svitavy – oficiální informační portál města, je pro muzeum jedním ze snadno měřitelných komunikačních kanálů s větším dosahem než statické www stránky. Muzeum mělo v roce 2018 celkem 4 administrátory, resp. pracovníky muzea, kteří jsou zodpovědní za vytváření image instituce.

7.2 Spolupráce s médii

ČTK, MF Dnes, Deníky Bohemia, 5+2, místní televize CMS TV, ČRo Pardubice a ČRo 1 Radiožurnál. Pravidelně informujeme o nových akcích, výstavách, workshopech i zajímavostech z historie města a okolí v Českém rozhlase Pardubice a místní televizi.

Pro ČRo Pardubice byly připraveny dvě cca 30 minutové reportáže formou rozhovoru nad historickými tématy, a to 15. březen 1939 – nacistická okupace českých zemí (R. Fikejz) a Sametová revoluce ve Svitavách (R. Fikejz, B. Čuhelová, P. Horák) a pořad Pozvánka do Svitav v rámci cestovatelských pozvánek.

V průběhu roku natočila televize CMS dva delší pořady o rekonstrukci Svitavského betléma s komentářem restaurátora Kamila Andrese. V měsících říjnu a listopadu probíhal časosběr provizorního stavění betléma ve svitavském muzeu. V prosinci ve Svitavách točila pardubická redakce Čro hodinový pořad o svitavském betlému do relace Kdo umí, ten umí.

7.3 Plakáty a bannery k výstavám a akcím pro CMS a MIOS

Grafické upoutávky pro vysílání lokální televize místo textových zpráv a výroba plakátů pro informační systém

7.4 Tiskové zprávy a tiskové konference – pravidelný tiskový servis pro média s propagací aktuálního dění.

8. PŘEDNÁŠKY A PRŮVODCOVSKÉ SLUŽBY

8.1. Historické přednášky a prohlídky města

Přednášková činnost a průvodcovské služby jsou připravovány dle požadavků objednatele, a to co do délky, tak do podrobnosti výkladu. Standardně je využíván školní model dvou spojených hodin (90 min.), ale CK nebo cílená turistika počítá i s celodenním programem. V případě procházek městem využíváme audiosystém, který byl pořízen v rámci projektu (38 stanic + mikrofon). Procházka městem je rozčleněna do několika okruhů s možností výběru míst, která budou zpřístupněna. Spolupracujeme s farním úřadem římskokatolické církve pro zpřístupnění církevních památek. **Za kalendářní rok 2019 bylo uskutečněno 27 aktivit pro 593 osob.**

Kdy	Program	Kdo	Počty
15.1.	Svitavské osmy	Klub seniorů	24
16.1.	Svitavské osmy	veřejnost	30
17.1.	Svitavské osmy	veřejnost	40
18.2.	HHD - Oskar Schindler	Muzejníci z Krakova	18
29.3	HHD - Oskar Schindler	SVČ lektori	12
15.4.	Holocaust	Střední školy Svitavy	92
15.4.	Holocaust	veřejnost	8
21.5	Prohlídka města	SZŠ Svitavy	20
22.5.	Prohlídka města	SZŠ Svitavy	28
4.6.	HHD - Oskar Schindler	SOU a U Svitavy	18
18.6.	Prohlídka města	Klub seniorů	31
28.8.	Prohlídka města	OA Svitavy	26
30.8.	Prohlídka města	Gymnázium Svitavy	20
30.8.	Prohlídka města	Gymnázium Svitavy	20
8.9.	Prohlídka města	CK Happy Tour	41
17.9.	HHD - Oskar Schindler	Delegace z Polska	5
27.9.	Prohlídka města	SZŠ Svitavy	20
27.9.	Prohlídka města	SZŠ Svitavy	20
2.10.	Prohlídka města	Mor. zemská knihovna Brno	30
17.10.	HHD - Oskar Schindler	ZŠ Městečko Trnávka	12
21.10.	HHD - Oskar Schindler	Slezská univerzita Opava	18
22.10.	Rok 1989	ZŠ TGM	30
4.11.	Rok 1989	SZŠ Svitavy	115
5.11.	Rok 1989	ZŠ Riegrova	30
Celkem		27 skupin	593

8.2 Přírodovědné přednášky v prostorách muzea a v přírodě

Pro širokou veřejnost proběhly tři přednášky s přírodovědnou tematikou. Přednášky na téma Ptáci Svitavska se zúčastnilo 18 osob, přednášky o Houbách 36 osob a na přednášky o evoluci 15 osob.

9. MUZEJNÍ PROGRAMY

9.1 Muzejní programy pro skupiny

Muzeum pokračuje v organizování vzdělávacích a volnočasových programů, které vycházejí z celkové koncepce muzejní práce. Lektoři muzea se zaměřují na práci se školní mládeží, zájmovými skupinami do 18 let a skupinami dospělých a seniorů. V zásadě lze muzejní aktivity rozdělit na **historické programy** (přednášky, prohlídky města, herní prvky), **výtvarné aktivity** (programy k výstavám, GAMU – výtvarné ateliéry a workshopy), **přírodovědné programy** (vycházky přírodou kolem města, přednášky s herními prvky v muzeu) a na **výuku řemesel** (kovář, sklář, řezbář, kameník – a jejich workshopy).

Celkově se všech sledovaných programů účastnilo 381 skupin s 10543 účastníky.

Programy	Školy		Zájmové skupiny 18-		Zájemci 18+	
	Skupin	Osob	Skupin	Osob	Skupin	Osob
Z historie prací techniky	4	73			1	28
Čarování s textilem	2	27				
Přehlídka 2018	1	20			1	12
Řezbář Alois Petrus	18	396				
Svitavské osmy	4	73			3	94
Ptáci	22	501			3	51
Jan Štěpánek – výběr z díla	2	51				
Pojďme si hrát	20	443	2	68		
Železnicí údolím Svitavy	18	408	2	68	2	66
Krajina pětkrát jinak	11	234				
Betlémy, vánoční zvyky a obyčeje	15	308				
Houby	6	105			1	36
Esperanto					1	50
Vánoce v muzeu	47	857	2	745	1	570
Řemeslné adventní neděle			1	30	1	50
Štědrý večer v muzeu					1	165
Velikonoce v muzeu	24	550	1	67	1	281
Muzejní noc			1	415	1	310
Oslavy výročí železnice			1	224	2	315
Otevřené ateliery			5	80	5	140
Dny evropského dědictví			1	84	1	109
Výtvarné programy	7	152				
Řemeslné programy	19	380	8	72		
Workshopy řemeslné a výtvarné			8	67	9	58
Letní tábor			10	200		
GAMU – výtvarná školička			31	382		
Historické programy	20	472			8	176
Přírodovědné programy	19	399	3	32	4	49
Celkem	259	5449	76	2534	46	2560

9.2 Muzejní příměstský tábor

Výtvarně naučný tábor pro děti od 8 do 12 let s názvem Vlakohrátky. Děti zažily v letošním roce tábor plný her a vlaků. Zaujala je výroba vlastní hry, kterou vytvářely z různých materiálů. Skleněný obal na hru zdobila vždy originální skleněná mozaika, se kterou dětem pomohl sklář a výtvarník Vladimír Gracias. Navštívili jsme Žďár nad Sázavou, kde jsme prošli moderně pojatým muzeem a také jsme si prohlédli jedno z největších modelových kolejišť u nás. Zoolog Jakub Vrána děti při procházce kolem svitavských rybníků seznámil s živočichy žijícími kolem nás. Ani letos nechyběl sport, pohyb v přírodě výtvarné a řemeslné tvoření. Tábor se uskutečnil v délce 10 dnů pro celkem 40 dětí.

10. PROJEKTY A GRANTY

10.1. BIOLOGIE VE SVITAVSKÉM MUZEU

Tento projekt získal dotaci 84 000 Kč z programu Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví, který financuje Ministerstvo kultury. V jeho rámci byly spolufinancovány výstavy ptactva a hub, přírodovědné přednášky pro veřejnost a výukové programy pro školy. Podařilo se zakoupit mikroskopy, fosilie, dalekohledy, sítě na hmyz, modely obojživelníků, dermoplastické preparáty a ocenění pro účastníky výukových programů. Všechny tyto předměty tak mohou být používány pro obdobnou činnost také v dalších letech.

10.2. DOTACE NA SBÍRKY A SBÍRKOTVORNOU ČINNOST

Tabulka výše příspěvků na str. 5

Z několika grantových programů Ministerstva kultury a Pardubického kraje se podařilo financovat část restaurátorských prací na Svitavském mechanickém betlému. Dále byl z prostředků poskytnutých Pardubickým krajem pořízeno vybavení, jež je potřebné k zlepšení stavu depozitářů a sbírkových předmětů. Zakoupený vysoušeč začal být využíván v depozitáři D5, kde jsou nyní uloženy především předměty spojené s prací technikou. Bylo zde díky němu dosaženo prakticky ideální vlhkosti. Z lepenkových desek budou vyrobeny krabice využívané především pro textil. Jejich pH vlastnosti přitom zajišťují potřebnou ochranu před chemickými vlivy okolního prostředí. Archivační skříň je pak využívána k uložení předmětů různého zaměření a představuje vybavení nutné k jejich ochraně. Celkově tak získané prostředky zajistily kvalitnější uložení řady sbírkových předmětů a výrazně přispěly k zajištění podmínek, které jsou potřebné pro dlouhodobé zachování těchto předmětů.

11. SPOLKOVÁ ČINNOST PŘI MUZEU

11.1 Muzeum esperanta

Zpráva o činnosti (viz příloha)

11.2 Muzejní historický klub Záviš

V klubu pracuje pravidelně 8 stabilních členů - badatelů, spolupracujících na konkrétních činnostech je 30 dalších. Vedoucím klubu je PhDr. Milan Štrych.

Hlavní témata a akce roku:

1. Třicátý jubilejní ročník Tříkrálového průvodu
2. Zájezd do Prahy – Werichova vila pro organizátory a účinkující Tříkrálového průvodu
3. Pietní akt u pomníku napoleonských vojáků z bitev u Aspern a Wagramu – 110 let po polní mši v součinnosti s litomyšlskými pamětníky (na základě natočeného dokumentu svitavskou televizí se podařilo spojení s historickým regimentem pěstujícím napoleonskou tematiku, se kterým je dohodnuta spolupráce.
4. Rozsvícení Svíb – akce na hradeckém bojišti, kterou spoluorganizujeme se třemi obcemi, Komitétem 1866 a Hasičským sborem Čistěves
5. Noc kostelů 2019 – zajištění programu v kostele sv. Josefa v Lánech
6. Příprava zřízení pomníku Drahomíře Dufkové na svitavském hřbitově
7. Převoz náhrobní desky plukovníka Oberbachera bojujícího v roce 1866 v lese Svíb z Olšanských hřbitovů do Svitav a organizace opravy náhrobku spojené s výletem do Prahy
8. Organizace zájezdu do Osvětimi se 40 dalšími žáky ZŠ Felberova
9. Účast na zájezdu do památníku Vojna u Příbrami a na pohřebišť politických vězňů v Praze-Ďáblicích
10. Tradiční dušičkový program v kostele sv. Jiljí pro cca 100 účastníků

11. Navázání spolupráce s rodinou Lamatsch-Tauber v Německu a v USA a zřízení nápisu zemřelých z této rodiny na svitavském hřbitově
 12. Organizace dušičkového průvodu ke hrobu rodiny Lamatch-Tauber
 13. Tradiční čištění kamenů zmizelých ve městě
 14. Příprava 31. Tříkrálové jízdy
 15. Průběžně péče o hroby na svitavském hřbitově (Bierovi, hroby z války 1866...)
- Drobnější badatelské akce vyplývají z aktuálních potřeb.

11.3 Spolek patchworku

Spolek patchworku Svitavy se schází v prostorách muzea pravidelně každý měsíc. Členky spolku pořádají své šicí dílny pro veřejnost a svou činnost prezentují v rámci workshopů jako součást pravidelných akcí – např. Velikonoce či Advent ve Svitavách.

11.4 Dobrovolnictví

Svitavské muzeum již několik let využívá ke své činnosti práce dobrovolníků, bez jejichž pomoci by se řada akcí nemohla konat. Jde o skupinu žen v důchodovém věku (s obměnami kolem 30 lidí), kteří zdarma ochotně vypomáhají při akcích, jako jsou masopust, vánoce v muzeu, muzejní noc, vernisáže apod.).

12. PROVOZNÍ ZÁLEŽITOSTI MUZEA

12.1 Opravy a údržba

Budova muzea a galerie

V průběhu roku 2019 probíhaly drobné opravy osvětlení, EPS, záložních zdrojů a plynových zařízení. Také byly uskutečněny povinné revize: elektroinstalace, plynových zařízení a kotelny, výtahové plošiny, komínů, hasicích přístrojů a tlakových nádob, EPS, PZTS, CCTV.

V muzejních dílnách bylo v únoru doplněno a nainstalováno roletové zatemnění, v červnu ošetřeny přední i zadní vrata historické budovy a opravena střecha hlavní budovy. V souvislosti s nadměrnou vlhkostí zdiva a boční fasády přístavby na Klicperově ulici byla provedena oprava problematických míst.

Ottendorferova knihovna

V průběhu roku byla v historickém objektu Ottendorferovy knihovny prováděna běžná údržba. V lednu byla dokončena rekonstrukce koupelny v ubytování a v červnu opravena střecha. Na základě revizních doporučení bylo pořízeno zábradlí do Muzea esperanta a schodišťového madla do sklepa budovy.

12.2 Ubytování Ve věži

Ve věži budovy Ottendorferovy knihovny poskytuje organizace ubytování pro oficiální návštěvy města a jím zřízených organizací, pro kulturní účely (herci, muzikanti, výtvarníci a další účinkující ve Svitavách) a za poplatek i pro veřejnost. Za rok 2019 ubytování využilo celkem 319 osob, z toho 128 osob platících a 191 osob režijních (Město Svitavy, SKS, Městská knihovna).

Příloha: Zpráva o činnosti Muzea esperanta